

Izbija vsak **torek** in **petek** v tednu ob 11. uri popoldne za mesto ter ob 3. uri popoldne za deželo.

Stane po pošti prejeman ali v Gorici na dom pošiljan celetoletno 8 K., polletno 4 K. in četrtletno 2 K.

Prodaja se v Gorici v tobakarnah Schwarz v Šolskih ulicah in Jellersitz v Nunških ulicah po 8 vin.

GORICA

(Zjutranje izdanje.)

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v »Narodni tiskarni«, ulica Veturini h. št. 9.

Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnništvo »Gorice«. Oglasi se računijo po petilvrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 16 vin., 2-krat po 14 vin., 3-krat po 12 vin. Ako se večkrat tiskajo, računijo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska »Narodna tiskarna« (odgov. J. Marušič).

Deželni zbor goriški.

4. seja dne 7. aprila ob 6. uri zvečer. Prisotni so vsi poslanci razven dra. Maranija, ki je zadržan po boleznih.

Tajnikov namestnik oglašil nekoliko novih peticij, ki se izročijo v razpravo dotičnim odsekom.

Poslanec dr. Venuti prečita naslednji predlog resolucije:

Dež. zbor poknežene grofovine Goriške in Gradiške jemlje z živim zadoščenjem na znanje, da je vlada pokazala resno voljo, preskrbeti za zgradbo železnične proge, katera bo po Soški dolini vezala Tržaško pristanišče z notranjo državo in z severom kontinentalne Evrope; — razodeva vladi svojo hvaležnost, da je v tej zadevi prevzela inicijativo s tem, da je poslanski zbornici predložila dotični načrt zakona; izraža željo, da se to prevažno podjetje, ki je v splošno poglavitno gospodarsko korist, dovrši do konca leta 1904, kakor določa člen IV. omejenega načrta zakona — ter naročuje deželni odbor, naj o tej resoluciji obvesti vlado in predsedništvo poslanske zbornice. — Ob enem se pozivlja visoko vlado, da istočasno z nameravano glavno črto Bohinjske železnice izvede stransko progo od Sv. Lucijske postaje čez Tolmin in Kobarid do Boveca, oziroma do Loga in stransko progo od Sv. Lucije do mesta Idrije po Idrijski dolini.

To resolucijo so podpisali vsi poslanci. Utemeljevanje bude na dnevnem redu prihodnje seje.

Dalje stavi poslanec dr. Venuti naslednji predlog:

Deželni zbor naj sklene:

§§. 2. in 5. deželnega zakona z dne 19. oktobra 1896 št. 30 dež. zak. spremeniti je tako-le:

§. 2. Na občnih, javnih ljudskih šolah so učitelji razvrščeni v tri razrede, to je: I. razreda s 1400 kron, II. razreda s 1200 kron, III. razreda s 1000 kron letne plače.

§. 5. Stalno nameščeni učitelji in podučitelji, ki so po prestatnem izpitu učiteljske sposobnosti skozi pet let od tistega dne naprej, ko obvelja ta zakon, na kateri javni ljudski šoli v državnem zboru zastopanih kraljevin in dežel zaporedoma in z dobrim uspehom učiteljevali, dobijo 10 odstotni povišek svoje plače in tako od petih do petih let, dokler ne dosežejo poviška

za šesto petletje (petletnino). — Predlog so podpisali vsi poslanci.

Predsednik pravi, da uvrsti ta predlog v dnevni red prihodnje seje za utemeljevanje.

Dnevni red:

I. Poročevalec dr. Verzeznassi. Pooblasti se deželni odbor, da izplača mestnemu županstvu v Gorici vsoto 2060 K 92 v. v poravnavo stroškov za pregradbo poslopij tukajšnje ženske bolnice v namen, da se bolje pospravijo blazne ženske.

II. Isti poročevalec. — Dovolj se podporo 4000 kron za zgradbo ceste, držeče od Bračana okoli holmea sv. Jurija skozi Jenkovo proti Dolenji in drugo podporo 6000 kr. za zgradbo ceste ob Kožbančku, z naročilom deželnemu odboru, da izplača ta zneska, kadar bo dovoljena državna podpora in zagotovljena izvršitev nameranih podjetij. (Za prvo cesto je obljubila vlada 16.000 kron, za drugo pa 26.000 kron državne podpore).

III. Poslanec dr. Venuti poroča namesto zadržanega dra. Maranija o načrtu zakona, po katerem bi se dalo občinam pravico, nalagati nekatere davščine.

Poslanec Berbuč meni, da razloge, katere navaja deželni odbor v podporo navetovanemu zakonu, je ravno tako lahko uporabljati proti njemu; stvar da potrebuje bolj natančne presoje in zato predlaga, naj se načrt zakona izroči pravnemu odseku, da ga prouči in o njem poda svoje predloge.

Ker se poročevalec strinja s tem predlogom, sprejme ga zbor enoglasno.

IV. Isti poročevalec predlaga v imenu deželnega odbora načrt zakona, zadevajoč pobiranje odstotne davščine od najemnin v glavnem deželnem mestu Gorici v korist občine.

Po predlogu poslanca Berbuča se s pritrditvijo poročevalca tudi ta predmet izroči pravnemu odseku v razpravo.

V. Dež. odbornik dr. Verzeznassi predlaga v imenu dež. odbora, naj zbor sklene tako-le:

Da se preskrbi založba potrebnega stroška za neposredni nakup osnovnih delnic podjetja lokalne železnice z normalnim tirom od Gorice po Vipavski dolini do Ajdovščine v iznosu 200.000 kron nominalne vrednosti, in da se o svojem času preskrbi založbo potrebnega stroška za nakup osnov-

nih delnic zadruga, ki se ima ustanoviti za zgradbo že načrtane tramvajske ceste od Gorice do Ogleja v iznosu 100.000 kron nominalne vrednosti, pooblašča se deželni odbor, da sklene s katerim avstrijskim kreditnim zavodom ali s katero avstrijsko hranilnico dve posojili vsako za se, to je eno takoj v iznosu 200.000 kron a. v., drugo pa, kadar se ustanovi zadruga za zgradbo omenjene tramvajske ceste od Gorice do Ogleja, v iznosu 100.000 kron a. v.

Poslanec Venuti predlaga, naj se predlog deželnega odbora v svojem drugem delu, kolikor zadeva namreč posojilo za tramvaj med Gorico in Oglejem, popravi tako-le:

Deželni odbor naj takoj preskrbi tudi posojilo 100.000 kron, katera vsota se naloži na obresti, da se z njimi vred uporabi za nakup osnovnih delnic ali na drug način v korist tramvaju ali železnici od Gorice do Ogleja.

Poslanec dr. Tuma meni, da je prišel predlog deželnega odbora brez potrebe na dnevni red današnje seje, ker je bila ta zadeva že končno rešena v zborovi seji dne 12. aprila 1892; očita deželnemu glavarju, ki je bil poročevalec v tej stvari, nedoslednost v postopanju in sklene svoja izvajanja z izjavo, da ne bo glasoval o tej stvari, ker jo smatra že rešeno.

Deželni glavar, oddavši predsedništvo podglavarju dru. Gregorčiču — opravičuje svoje in deželnega odbora postopanje v tej zadevi.

Po daljši razpravi, v katero sta posegla tudi poslanca dr. Venuti in dr. Verzeznassi, obvelja pri glasovanju odborovi predlog s popravkom poslanca dra. Venutija z vsemi glasovi razven ednega, dr. Tuma namreč ni glasoval.*

Deželni glavar prevzame zopet predsedništvo.

VI. Poročevalec dr. Verzeznassi. — Predlogi deželnega odbora zastran zgradbe deželne norišnice izročijo se po predlogu dra. Gregorčiča finančnemu odseku v razpravo.

VII. Poročevalec dr. Venuti namesto dra. Maranija. — Pooblasti se deželni odbor, naj nakaže vežbancu pri deželnem knjigovodstvu, Mihaelu Gorjup-u, ko ga začasno upokoji, letno pokojnino v iznosu

* Dr. Tuma je torej obsedel v dvojnem pomenu.

mного dobrega je uže storil Odisej i v boji i v zboru, a to je najboljšje izmej vseh njegovih del, da je sedaj temu obrekovalcu zamašil gobec. V bodoče se pač dobro premisli, predno bo de psoval kralje se zbadljivimi besedami“.

Sedaj je stopil Odisej pred zbrani narod; zraven njega je stala Atena, podobna klicarju, ter velevala narodu, naj molči, da bi i bližnji i oddaljenejši slišali govornikove besede in je premišljevali. Tako jim je govoril: „Poglavar Atrid, sedaj te hočejo Ahajci pred vsemi zemljani izpostaviti največji sramoti, in nočejo ti izpolniti obljube, kojoj so ti obljubili, zapustivši grško zemljo, da se vrnejo domov še le tedaj, kedar razdenejo Trojo. Kajti kakor mladi otroci ali ženske — udove jočejo in hrepene po svojej domovini. Res je sicer težko, biti tako dolgo od doma. Saj je marsikdo nejevoljen, če je le jeden mesec od svoje soproje, kedar ga zimski vetrovi in razburjeni valovi poše sim ter tja po morji. A nam je prešlo uže devet let, od kar se mudimo tukaj. Zato pa ne zamerjam Ahajcem, da so nejevoljni. A vendar se mi zdi sramotno, muditi se tako dolgo tukaj in vrniti se nazadnje prazni domov. Zategadelj potrpite še malo, dragi prijatelji, in ostanite tukaj, da zvezmo, ali nam je Kalhant resnico proročoval ali ne. Kajti vsi vemo to še

720 kron za dve leti od 1. maja 1900 naprej.

VIII. Isti poročevalec. — Morski kopalji v Gradežu se dovoli 2400 kron podpore za leto 1897., 1898 in 1899 in zraven tega 800 kron za l. 1900.

IX. Isti poročevalec. — Upokojenemu deželnemu obhodniku Andreju Logarju se dovoli popolna pokojnina letnih 1000 kron.

Ker je končan dnevni red in ker so mnogi gg. poslanci izrazili željo, da bi se zborovanje pretrgalo do po velikonočnih praznikih, sklene predsednik sejo ob 8¼ uri zvečer in vošči gospodom poslancem prav vesele praznike.

Kako so slov. poslanci prodali Ločnik.

Ločnik je pripadal do leta 1879. političnemu okraju Gradiškemu in sodnijskemu okraju Korminskemu. V seji deželnega zbora dne 20. septembra 1878. je bila na dnevnem redu prošnja Ločniške občine, da bi se pridružila političnemu in sodnijskemu okraju Goriškemu. Vsa pristojna oblastva so podpirala to prostovoljno namero občinskega zastopa in zato je tudi deželni odbor po svojem najbolj italijanskem poročevalcu dr. Deperisu predlagal ugodno rešitev. — Poslanec dr. Josip Tonkli, takrat najodločniši zagovornik naših narodnih pravic, pa se je z vso vno v bran postavil nameravani teritorialni premembi. Čujmo, kako je slovenski veljak zagovarjal svoje stališče.

„Jaz se moram odločno ustavljati predlogu dež. odbora. Zdaj je cela goriška okolica z mestom vred združena pod eno okrajno sodnijo; v okolici se govori samo slovenski, v mestu pa je prebivalstvo v narodnem oziru mešano ter obstoji večinoma iz Italijanov in Slovencev. Politično društvo „Sloga“ in tudi odvetniška zbornica sta podala prošnjo po deželnem odboru do pravosodnega ministerstva in jo menda tudi uže ponovila, da bi se ustanovili dve sodniji, ena za mesto, in ena za okolico; žalibog ni vkljub velike potrebe ta prošnja do zdaj še uslišana. Prošnja političnega društva se opira posebno na ta razlog, da je potreba za slovensko okolico take sodnije, v kateri bi se po slovensko uradovalo. Ločnik pa je italijanska občina; če jo pridružimo h goriški okolici, homo imeli, tudi če se loči-

dobro in vsi ste priče, kolikor vas ni pograbila črnasmrt. Nedavno je temu, zdi se mi, kakor bi bilo včeraj ali predvčeranjem, kar so se zbrale naše ladje v Avlidi, nesoč Prijamu in Trojancem pogubo.

Darovali smo nesmrtnikom pod krasno platano, od koder je izviral srebročist studenec. Tedaj se je prikazalo čudno znamenje. Izpod žrtvenika je siknila strašna kača, na hrbtu vsa pisana, ter vzdignila se na platano. Tam so bili na najvišji veji vrabci, negodna deca, skrivajoč se pod listjem; osem jih je bilo, a mati, ki jih je rodila, bila je deveta. Milo so čivkali, in vse je požrla. Mati jih je obletavala, žalujoč po ljubih otrocih. Tedaj se je kača zvila, poskočila in vjela za peroti še mater ter jo požrla, deco svojo objokujočo. In bog je pokazal čudno znamenje; spremenil je kačo v kamen. A mi smo stali in čudili se. In začel je prorokovati Kalhantrekoč: „Zakaj ste utihnili, Ahajci? Vam je pokazal to znamenje Zen, in gotovo se izpolni, če tudi pozno. Kakor je požrla kača mlade vrabce in mater, osem jih je bilo, a mati je bila deveta, tako se bode mo mi bojevali tam devet let, a v desetem letu vzamemo Trojo. Tako je govoril Kalhant, in sedaj se nam vse izpolnjuje. Dejte tedaj, ostanite tukaj, vrli Ahajci, dokler si ne osvojimo velikega Prijamovega mesta.“ (Konec pride.)

PODLISTEK.

Zen pošlje Agamemnonu poguben sen. Agamemnon skuša narod.

Počasi so posedli in se pomirili. Le jedini Terzit je še vriščal, stara blebetulja; znal je celo vrsto psov, katere je vsipal na kralje, da so se mu smijali Ahajci. Bil je „najgrši grških trum“ pred Trojo. Gledal je križem, bil je krivonog, a šepast na jedno nogo; rameni sta mu bili grbasti, prsi sključeni; glava na tilniku bila je drobna in dolga, a na njej je bilo vsejanih le malo dlak. Najbolj sta ga sovražila Ahilej in Odisej; kajti vedno ju je zbadal. Sedaj je vsipal vriščeč svoje psovke na Agamemnona, a zamerili so mu Ahajci in jezili se v srci. Tako ga je zbadal, glasno kričeč: „Atrejev sin, zakaj se zopet pritožuješ in česa še želiš? Polni so ti šotori medij, in polni lepих žen, katere smo dali Grki najprvem tebi, kedar smo razdejali kako mestece. Ali si želiš morda še zlata, katero naj ti prinese kdo izmej Trojancev kot odkupnino za sina, katerega sem jaz ujel, zvezal in privedel sim, ali pa kdo drug izmej Ahajcev? Ali si želiš morda kako mlado žensko, da si jo sam obdržiš? A nikakor se ne spodobi, da spravlja poveljnik v nesrečo sinove Ahajcev. Mehkužneži, strahopetniki,

babe, a ne možje več, odpotujmo sedaj domov, a Agamemnona pustimo tukaj, naj se gosti s svojimi častnimi darili, da bo de videl, ali mu mi kaj koristimo ali nič. I sedaj je osramotil Ahileja, junaka mnogo boljsega, nego je sam. A zdi se, da Ahilej nima več zolča v srci; kajti drugače bi bil, Atrid, sedaj zadnjikrat delal krivico!

Tako je govoril Terzit, psujoč Agamemnona, narodov poveljnika. Hitro je pristopil k njemu Odisej, pogledal ga po strani ter ozmerjal: „Blebetavi Terzit, jenjaj in ne prepiraj se jedini s kralji! Kajti jaz trdim, da si ti največji lopov izmej vseh, kar jih je prišlo z Atridoma pred Trojo. Zato ne vlačí mi po zobeh kraljev in ne zmerjaj mi jih! A zapomni si dobro: če te bodem slišal še kedaj tako neumno blebetajočega kakor danes, tedaj naj ne bodem več Odisej in Telemahov oče, če te ne zgrabim in ti strgam tvojih cap s telesa, pretepem neusmiljeno in zapodim jokajočega k brzim ladijam!“

Tako je dejal in udaril ga s žezlom po hrbtu in ramenih. Terzit se je zvijal, in debele solze so se mu ulile iz očí, a na hrbtu so se mu vzdignile debele klobase pod udarcem zlatega žezla. Ustrašil se je in sedel ter obrisal si solze, uvidevši, da mu nič ne pomagajo. Tako je dejal marsikdo svojemu drugu, sladko smehljajoč se: „Pač

tev mesta od okolice dožene, zopet okraj z mešano narodnostjo in ministerstvo se bo na to opiralo, ter tudi zanaprej odbijalo pravično tirjatev našega ljudstva, da se ima pri sodnji ž njim v slovenskem jeziku občeovati. Vsled tega ostane §. 19. drž. osnovnih postav, katera zagotavlja vsem narodom enakopravnost jezika v šoli, uradu in javnem življenju, še dalje mrtva črka slovenskemu prebivalstvu v goriški okolici. Mogoče je pa tudi, da ministerstvo samo bi ne hotelo potem prošnjem za posebno sodnijo dovoliti, opiraje se na isti razlog, namreč, da je v okolici ljudstvo mešane narodnosti, kakor v mestu in da tedaj ni potreba mesta od okolice ločiti. Iz tega stališča spodbijam jaz predlog, da se italijanska občina Ločnik pridruži h goriškemu okraju in priporočam, naj ga slavni zbor nikar ne sprejme.

Na dotične ugovore je pa dr. Tonkli repliciral tako-le:

„Da je resnično, kar sem jaz trdil, za to imam veljavne dokaze. A najjasnejši je ta, da je v goriškem okraju, to je v mestu z okolico vred 53000 prebivalcev, nad 30000 tisoč jih spada na slovensko okolico, v goriškem mestu je pa mej ne celo 20.000 prebivalci večina italijanske narodnosti. Pri vsem tem pa je bil vedno v vseh uradih bodi sodnijskih ali političnih, poslovni jezik večinoma italijanski: pri okrožni in okrajni sodnji se posluje celo izključljivo le v tem jeziku. Navadno je ministerstvo povsod, koder je prebivalstvo mešane italijanske in slovenske narodnosti, to okolščino tako porabilo, da je proglasilo italijanski kot uradni jezik ter imenovalo italijanske uradnike, izključivši Slovence. Da so v gradiškem okraju tudi nekatere slovenske občine, moramo to le obžalovati, ker vemo, kako se jim v narodnem oziru godi, ne pa da bi pripustili, da se nam tudi tu v čisto slovensko okolico z pridruženjem edne italijanske občine vgnezdijo kukavičje jajce. Za to se nikakor ne morem strinjati z nazori gosp. predgovornika, po katerih bi sicer pravični bili ločeniški občini, sprejemši njeno prošnjo, pa bi morda škodili vsem slovenskim občinam goriške okolice.

Začetkom avgusta 1879. se je Ločniška občina, ker je sama tako hotela, priklopila Goriškemu okraju. Dvajsetletne skušnje so jo uverile, da je ta zveza nenaravna, da ne ugaja raznovrstnim njenim interesom, zlasti narodnim težnjam, ne v zadevah, ki se tičejo vojaškega nabora, preglednih vojaških zborov, zalaganja stroškov za javni pouk, za okrajne ceste itd. Zato je zopet prostovoljno prosila, naj se preloži v Gradiški okraj, a zdaj tako, da bo imela tudi sodnijo in davkarijo v Gradiški. — Ni vse ljudstvo tega prepričanja; mi vemo zanesljivo, da nekateri Ločničanje obžalujejo to premembo. A velika večina je vendar za to in to željo je po primerni večini glasov izrazil in uveljavil tudi občinski zastop. — Prebivalstva je v Ločniški občini ne celo 2200 duš, med njimi jih je blizo 200 slovenske narodnosti, ki pa nimajo vsi tam domovne pravice, ker so ali naseljeni koloni ali tovarniški delavci. Ali so Ločničanje v občini izvirni, pristni Italijani ali ne, tega nam ni tukaj preiskavati. Resnično dejstvo je to, da ogromna večina prebivalstva se prišteva italijanski narodnosti in o njej velja to, kar velja o vseh takih Italijanih, v kojih žilah se pretaka, ali deloma, ali celo slovanska kri, da se prav strastno drži te pridobljene svoje narodnosti in da mrzi vsako drugo.

Težnja te večine je torej, če se postavimo na nje stališče, samo ob sebi razumevna, in če hočemo zares svobodni in pravični biti, moramo dopustiti, da se zgodi nje volja. Ločniška slovenska šola mora po zakonu ostati, dokler jo obiskuje zadostno število otrok. Mi vemo prav dobro, da peščici slovenskega prebivalstva Ločniške občine ne bode v narodnem oziru ugajala sklenena prememba in to vedo enako dobro tudi naši slovenski poslanci; — če so pri vsem tem glasovali za njo, je znamenje, da so prevagovali za njo važnejši razlogi. Predlog je podal deželni odbor, v katerem sedita dva veljavna slovenska zastopnika*); a ni videti iz poročila, da bi bila vladala v odboru kaka različnost menjenja o tej zadevi. Deželni zbor je tudi v s e m i glasovi, brez najmanjšega ugovora, sprejel odborov predlog. Je-li po tem takim mogoče, da so vsi slovenski poslanci skupaj dogovorno —

tudi oni tako zване „narodno-napredne“ stranke sklenili sramotno kupčijo, o katerej toži organ te stranke? Radovedni smo, koliko srebrenjakov so v tem slučaju utaknili v žep zastopniki naprednjakov.

Dopisi.

Iz učiteljskih krogov. Deželni zbor je dovolil deželnim uradnikom znaten pribojšek, enemu celo petsto gld. osebne določke, poleg velike plače, katero že ima. Prav iz srca privoščimo ta poboljšek dežel. uslužbencem. Toda gospodje poslanci naj bi ne rabili dvojne mere, naj bi bili dosledni in še več: naj bi bili pravični, naj bi pomagali tudi revnemu učitelstvu. Deželni uradniki imajo vsi boljše plače nego učitelji, dež. uradniki imajo prijetnejše delo, oni žive v mestu, kjer je vse cenejše, stanovanje, živila, prijetno življenje, na razpolago zdravnik, šole i. t. d. Napačno je namreč mnenje, da se na deželi ceno živi, nek daj je bilo to, a sedaj ni več. In koliko stane učitelja šolanje samo enega otroka, bolezen samo dvakrat v letu, ako se mora klicati zdravnika. Koliko jih prestane učitelj v šoli in zunaj šole radi upornosti hudobnih otrok in štarišev! No, ako bi še enkrat izbiral stan, ne bi hotel postati učitelj za nobeno plačo! V današnjih dneih biti učitelj — to je za človeka v resnici kazen, pokora, kakoršne si ne more misliti, kdor ne poskuša sam. Gospodje poslanci, uvažujte naše razmere! Kako naj izhaja učitelj s 50—60 gld. plače svojemu stanu primerno, kako naj izšola svoje otroke i. t. d.? Res je, da imajo nekateri učitelji postranski zaslužek, tajništvo ali orglarstvo, ali teh je le malo število, a veliko večje onih, ki nimajo niti novčiča postranskih dohodov. Sliši se, da namerava dež. zbor zboljšati plače po 100 gl. za vsako vrsto, to bi bilo nekaj, ali tako se to vprašanje ne reši. Nočem o tem pisati, ker gosp. poslanci lahko sami dobro vedo, kaj in kako. Le to bi gospodom poslancem v blagohotno uvaževanje omenjal, da bi bilo najbolje, ako bi plače uredili po službenih letih n. pr. kakor na Štajerskem za prvih 10 let toliko, za drugih 10 let toliko itd. To bi bila najpravičnejša ureditel. Učiteljem na deželi naj se ne odmerja manjša plača, kakor do sedaj, ker vsakdo pride rajše v mesto služiti celo z manjšo plačo, iz gori naštetih razlogov.

Šempas dne 7. aprila. C. k. okrožna kot trgovska sodnija v Gorici je odklonila vpis zadruga kmetijskega društva v Šempasu v zadrugi register. Spodtka se namreč nad odločilom §. 7. zadrugi pravil, po katerih ima zadruga na opravilne deleže zastavno pravico za svoje terjatve proti zadrugi. Meni namreč, da omenjena določba je v protislovju z zakonito odvezo zadrugi, po kateri so v zmislu III. poglavja zakona z dne 9. aprila 1873 drž. zak. št. 70 dolžni proti upnikom zadruga jamčiti z svojimi deleži in še z enako svoto. To mnenje pa je očitno napačno.

Določilo zastavne pravice po §. 7. ne velja proti upnikom zadruga, temuč le proti zadrugi samemu in njegovim upnikom. Ako bi zadruga kedaj to določbo uporabila proti zadrugi, moral bi on precej svoj delež dopolniti, ali pa bi nehal biti zadrugi. Ako ostane zadrugi in dopolni delež, je bil in ostane porok za zadrugo proti upnikom zadruga, kar zahteva zakon z dne 9. aprila 1873 in določuje tudi pravila v §. 5 in 15.

Za našo zadrugo smo sprejeli s posebnimi dodatki uzorna pravila gospodarske zveze v Ljubljani. Na teh pravilih je osnovana tudi gospodarska zadruga v Šempetru in več drugih, zato nam je nejasno, kako da c. k. okrožna sodnija vidi protislovje v določbah §. 7. in §. 15.

Začasno načelstvo je toraj sklenilo in podalo vtok proti odrečenemu vpisu v zadrugi register.

Prepričani smo, da c. k. viša deželna sodnija v Trstu spodbijani odlok c. k. okrožne sodnije v Gorici razveljavi in nam zaprošeni vpis v zadrugi register dovoli.

Iz Rihemberga (Odgovor št. 38 „Soč.“ dne 31. marcija). Dopisnik iz Rihemberga se je svojim „glasom“ zagnal v „Soč.“ V njej rohni čez me — oziroma župana, kot voditelja cenitve pri poškodovanju storjenem po povodnji 6. oktobra m. l.

Ad 1. pravi, da je vlada dovolila 8.300 gl. podpore, da županstvo hrani omenjeno svoto, da komisija pregleduje škodo in določuje svoto na poškodovanih posameznim.

Ad 2. pravi, da je komisija jako darežljiva napram „kimavcem“, dasiravno nimajo škode; a — nesomišljenikom pa Pavlica, ki jim odreka podporo, tudi če škoda znaša nad 100 gl., ker ne soglašajo ž njim v mišljenju.

Ad 3. navaja slučaj, da so dobili podporo somišljeniki, revni, a sicer ne poškodovani, medtem, ko drugi, ki trpijo nad 100 gl. škode, niso nič dobili.

Ad 4. pravi, da pripravljam pot — goriškemu — dr. Pavlici v V. kurijo,

Ad 5. pravi, da pri popravilu cest odreka zaslužek Pavlica potrebnim kmetom, dočim sam zasluži dnevno 10 gl. se štirimi voli.

Vsled zahteve komisije in nekotnih podžupanov ter starešin siljen sem vse opravičiti ter pojasniti tako-le:

Ad 1. Vlada je milostljivo dovolila podpore 6.225 gl. a ne — 8.300 gl.

Županstvo ne hrani nobene svote razun 2000 K, s katerimi se vravnava bregovi vodá. Komisija ne „pregleduje“ marveč je že pregledala, prva vže meseca oktobra m. l. škodo ter napravila zaznam poškodovanih posestnikov v Rihembergu 140, v Brjah pa 86; druga komisija je morala pregledati zopet meseca februarja t. l., ter našla, kakor je ministerstvo določilo, manj ubožnih poškodovancev v Rihembergu 92 in v Brjah 50. Ta izkaz se je predložil tudi c. k. glavarstvu, katerega je isto po svoji skrivni polji reduciralo ter odločilo: 5im á 100 K, 5im á 50 K, 22im po 40 K, 3em po 22 K in 19im á 16 K. Priče tega so Anton Pečenko v Brji in Andrej Krševan, starešina iz Preserja, katera sta se osvedočila pri glavarstvu.

Ad 2. Komisija je spoznala, da je „veliko“ poškodovanih, toda ministerski vkaz (razpis) govori: „Podpora dobé posamni prav ubožni in ki so poškodovani“. Podpora določilo in delilo je glavarstvo. Iz tega je razvidno, da ne odloča Pavlica, kakor se zadira dopisnik v „Soči“.

Ad 3. Bogati so imeli več škode, kakor revni in pri vsem tem niso nič dobili podpore, ker stoji gmočno na boljem. Vendar nekteri brezsrčneži do ubožnih hoteli so po vsej sili prejeti neopravičeno odškodnino, kljub temu, da imajo novce v hranilnicah. Te se lahko imenuje, ako treba.

Ad 4. je Gabrščekova boječnost in fantazija.

Ad 5. Pavlica ne dela in ne najema delavcev, marveč to, kar ni še izročil, izroči bližnjim podžupanom in starešinom. Delo pa bode izplačeval po izkazih, predloženih od dotičnikov, katerim je bilo delo poverjeno, ker je vladi odgovoren in jej mora predložiti izkaze o vporabljenem denarju.

Kljub temu, da je dopisniku dobro znano, da Pavlica deluje kot odbornik cestnega odbora in po ukazu istega in da polaga vsakih 14 dni račune predsedniku in jednemu odborniku, katere predsednik in odbornik v navzočnosti Pavlice delavcem po njih zasluženji izplačujeta. Po tem takim ne najde, da ima Pavlica na dan po 10 gl., marveč po zasluženji, kakor vsak drug voznik, okroglo svoto 3. gld. na dan. Povablja se dopisnika, da pride z imenom na dan, da se ga zamore povabiti k pregledovanju vseh računov in zagotovi se mu plača, kakor drugim cestnim odbornikom (kar bo več, lahko „vtakne“ v žep). Ako se ne oglasi, imenujem ga obrekovalca in lažnjivca najnižje vrste.

Rihemberg, dne 5. aprila 1900.

Jože Pavlica

župan in odbornik cest. odbora.

Iz vipavske doline. (Železnica, pridi!) Z veseljem smo čitali v zadnji „Gorici“, da je bila v seji 7. aprila na dnevnem redu deželnozbornske seje tudi zadeva o prispevku za našo železnico. Povsod se je sukala govor o zidanju, katero se ima izvršiti v najbližnji prihodnosti. Ako je dovolil deželni zbor že dovoljeni prispevek, upamo, da je odstranjen s tem zadnji kamen, ki je zaviral gradnjo težko pričakovane železnice. — Posebno one občine, ki so žrtvovale tisočake za to železnico, a nimajo ne železnice, ne obresti od plačanih delnic, a morajo plačevati obresti in obroke od dolga, katerega so bile napravile, da so zamogle nakupiti delnice, so se oddahnile,

ko so zvedele, da se bliža čas, ko se uredi gradnja.

Merodajne faktorje prosimo, naj store vse potrebne korake, da se prične z delom že to spomlad.

Z Vipavskega, 1. aprila. (Nekoli ko pojasnila in popravka dopisu iz Boveca.) V 27. št. „Gorice“ nahajajoči se dopis iz Boveca obsega nekaj trditvev, ki ne odgovarjajo resnici. Gosp. dopisnik ni trezno premislil stvari, ko je zapisal stavke: „Znano je pa predobro, da prav ljudska šola nalaga ljudstvu največja bremena. Le pomislite, ali ni to večje izsesavanje ljudstva, ako mora plačevati od vsakega 1 gld. davka do celih 150° za šole, kakor, ako bi prostovoljno dajal posamnik po borih 12 novčičev na leto v vsaj tako važen namen?“

Ni res namreč, da bi nalagala prav ljudska šola največja bremena, ampak znane so vsakemu razumniku občne zadeve, ki so mnogo večja bremena, nego ona za ljudsko šolo. Res pa je, da za taka bremena ljudstvo skoro da ne ve in to iz sledečih razlogov: nekatere naprave so že stare tisoč let in še več in ljudstvo se je onim bremenom že tako privadilo, da jih niti ne šteje več za bremena; vojaščina požre toliko milijonov, porabi toliko stotisoč najboljših delavnih moči, da je njeno breme v resnici največje in najtežje, a nōsi se molče, ker se nositi mora in ker ljudstvo in njega zastopniki morajo molčati ob tem vprašanju in neznosnem bremenu.

Ob ljudskošolsko breme pa se sme dregniti vsakdo in se zdi tako veliko, ker je novo in se rešuje doma od mož — izvoljenih za vsak okraj posebe. Da pa je to breme tako veliko, krive so razne okolščine.

V Avstriji sploh, še posebno pa na Goriškem, se je začelo ljudsko šolstvo razvijati šele v najnovjšem času. Pred polstoletjem je imel vsak okraj komaj toliko šol, kolikor jih pride zdaj na srednje veliko občino. Kar se je zamudilo poprej, hotelo se je zdaj hkratu popraviti in namestiti.

Stroški so narastli posebno radi novih stavb, ker starih ni bilo; radi učil, katere je trebalo na novo pripraviti. Konečno pa je na tem krivo tudi dejstvo, da donajajo za ljudsko šolstvo le neposredni davkoplačevalci. Ako bi se potrebsčine zalagale tudi iz raznovrstnih užitnin, postalo bi breme dokaj lažje in bi bilo tudi pravičnejše razdeljeno. Upajmo, da pridemo sčasoma tudi na Goriškem do tega.

Na vse to menda ni pomislil g. dopisnik, ko je zapisal v začetku navedene stavke. Pomisliti je, kakšno breme bi bilo, ako bi se hotelo v dobrih 30 letih sezidati in napraviti župnišča, vse zvonike in zvonove in cerkveno opravo.

Kar zadeva prostovoljnih doneskov in bremen, menim, da breme ostane breme, ali si je naložim prostovoljno, ali pa, ako mi je naloži kdo drugi z mojim dovoljenjem. Kvintal ima v obeh slučajih 100 kg. in krona 100 h. Ali morda ni res tako?!

Z Bovškega. Upali smo, da vendar le dobimo železnico, katera bi naš okraj povzdignila gmočno in kulturno; toda sedaj smo zgubili že vse upanje. Toliko bolj bo treba odslej trkati na vrata visoke vlade, naj nam vrže vsaj kaj drobtinic drugih dobrot. Poljedelci, živinorejci in obrtniki pogrešajo svojih šol, ceste so še tu pa tam potrebne popravljanja, posebno velika škoda za okraj je pomanjkanje vozne zveze. Znano je, da naš okraj občuje najbolj z severom, ker ljudje hodijo ven le na sever ter tudi dobivajo skoro več reči le čez Predel; zato naj bi bila ta zveza bolj živahna. Sedaj vozi pošta samo enkrat na dan čez Predel in še o takem času, da je popotnikom neprikladno se voziti z njo. Naj bi se torej vpeljala še druga zveza čez Predel; saj od Gorice do Boveca in od Rajblja do Trbiža je že druga zveza, manjka le črta od Boveca do Rajblja. Ali bi se ne mogla še ta črta napraviti vsaj za poletni čas? Kolikokrat bi kdo rad šel kam, pa ne more, ker ni prave zveze; tako, če hoče kdo naših iti na Kranjsko in dalje, mora ostati čez noč na Trbižu ter še-le drugi dan more iti naprej. Ali ni to sitno, zlasti če se komu mudí? Da bi svoj voz vzel, stane preveč, namreč 15 do 25 kron; da bi šel peš do Trbiža, je tudi preveč.

*) Med njima tudi dr. Tuma. Op. ured.)

* Kdor iznajde krmilo za zrakov, dobi poleg zaslužere slave še darilo 100.000 frankov. To nagrado je razpisal namreč neki člen pariškega aero-kluba. Ta mecen pa ne zahteva niti popolnega krmila, ki bi moglo vzdržati trajno zrakov v določeni meri, nego je zadovoljen, ako opravlja krmilo svoj namen vsaj 11 klm daleč. Razpis velja za dobo 5 let. Potem vzame mecen svojih 100.000 frankov zopet v svojo blagajnico. Iznajdbeniki, na noge!

* 27. in 28. otroka je dobila žena kmeta Andreja Zsake v Kresnji v Bihaškem komitatu. Kmetica se je omožila, ko je bila stara 16 let in ima danes šele 36 let. Vseh 28 je zdravih in krepkih. Tudi mati je čila in zdrava. Zsake je v čisto rumunskem okraju edini Madjar. Karloviško „Svetlo“ pa poroča: To plodovito Madjarko je nadkrižila Hrvatica gospa T. R., soproga trgovca v Ogulinu, ki je povila te dni svoje trideseto dete. Živi ji še 11 otrok.

C. kr. priv.

civilni, uradniški in vojaški krojač na Travniku št. 22, I. nadstropje v Gorici.

M. POVERAJ,

priloga p. n. občinstvu svojo izborna zaloga vsakovrstnega suknja, preč, duhovščini mašne kape, cingule, ovrtnike, sploh obleko in perilo za vsaki stan. — Izvršivši vsako naročbo po najnovejši šegi. — Prodaja narejeno obleko po jako nizki ceni.

Duhovenski talarji	od gl. 15.— naprej
Površniki	14.—
leini	9.—
Obleka možka	8.50
za dečke	1.80

Tehtnice, mere in uteže preskuša ali cementira podpisani izdelovalec tehtnic.

Priporoča se za vse v to stroko spadajoča dela in poprave gg. trgovcem in obrtnikom po jako zmerni ceni.

Zaloga tehtnic, decimalk, biciklov vseh sistemov od 50—300 K.

Karol Komel,
Gorica, Semeniška ulica št. 8.

Naznanilo.

Podpisani si usoja uljudno naznanjati p. n. slavn. vojaštvu in drugemu častitemu p. n. občinstvu, da se v krojačnici vsled smrti

SIMONA ROSANZA

v vrtni ulici št. 8,

nič ne spremeni. Ta krojačnica je že 25 let na dobrem glasu, posebno odkar jo podpisani že več let samostojno vodi. Dovršil je tudi leta 1897. glasovito šolo za krojenje po Hoffmanovemu sistemu na Dunaju, ter leta 1898. napravil izpit krojenja z odličnim vspehom na c. kr. obrtno-tehnološkem muzeju na Dunaju.

Trudil se bo tudi nadalje gospode naročnike v vsakem oziru najbolje postreči, ter se nadeja obilnih naročil od p. n. vojaštva in občinstva.

V zalogi ima različno angleško in tuzemsko blago najboljše kakovosti.

Toplo se priporoča z odličnim spoštovanjem udani

Anton Krusič,

zet in naslednik pokojnega Simona Rosanza.

V Gorici, 28. marca 1900.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 — **GORICA** — Via Giardino 8
priporoča

pristna bela in črna vina iz v-pavskih, furlan-skih, brisankih, dalmatinskih in isterskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih o 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzore.

Cene zmerne. Postrežba poštna.

„Narodni Koledar“

za navadno leto 1900.

dobiva se v

„Narodni tiskarni“

Gorica, ulica Vetturini 9,

po 40 vin., s pošto 10 vin. več.

Novi naročniki „Gorice“ dobé ga brezplačno.

Prva kranjska tovarna testenin

Žnideršič & Valenčič

v Ilirski Bistrici

priporoča svoje izborne testenine kot makarone, fideline, vrvice in različne vloge za na juho velespoštovanemu občinstvu.

Prvi sijajni uspeh najinih izdelkov je ta, da se ni v našem okraju v treh letih toliko testenin zavžilo, kot najinih v tem času kar jih izdelujeva. — Velespoštovana gospodinja! Sezite po tej jedi, katero pri nas s slastjo še oni zavživajo, ki dosedaj o testeninah še slišati niso hoteli. Najine testenine vdobe se v vseh boljših prodajalnicah jestvin; povsem zanesljivo najine pa so le one, ki se prodajajo v zavojih po 1/2 kg. z najino firmo.

Trgovcem pošiljava cenik zastoj in franko.

Odlikovana tovarna

1894.

1891.

1894.

vsakovrstnega pohištva.

Ivan Doljak, Solkan pri Gorici

v lastni hiši. — Lastne žage. — Ustanovljena l. 1891.

Zaloga

vsakovrstnega pohištva, kompletnih jedilnic in sprejemnic, od najnavadnejšega do najfinejšega sloga; vsakovrstnih slik, zrcal, okvirjev in stolic, kakor tudi vseh tapetarskih izdelkov. — Zaloga vsakovrstnih desk iz mehkega in trdega lesu; velika zbirka obkladkov (remeša) in strugarskih izdelkov, kakor tudi vseh k mizarski, strugarski in tapetarski stroki spadajočih potrebščin.

Blago se razpošilja na vse kraje prosto železniška postaja goriška.

Jamči se za točno postrežbo. — Brez konkurence!

Razglas.

V občini Podgori se odaja služba občinskega redarja.

Prednost imajo za to službo sposobni, dosluženi vojaki, kateri znajo slovenski čitati in pisati in dobro razumejo tudi italijanščino — ter so v svojem dosedanem življenju in poslovanju neomadeževani.

Pogoji se pozvedó pri županstvu v Podgori, pri katerem je podati dotične prošnje do 15. aprila t. l.

Županstvo v Podgori
dne 5. aprila 1900.

Josip Gorjanc

gostilničar

v Attemsovi palači na Kornu v Gorici, ima tudi klevce za konje in vozove.

Razun dobrega črnega in belega vina ter piva, priporoča vedno izvrstna jedila, gorka ali mrzla. Ima ceno prenočišča.

Andrej Čermel

na Kornu št. 10,

priporoča slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino kolonijalnega blaga, kakor petrolej, kavo vseh vrst, riž, olje, sladkor itd. Na razpolago ima tudi domačo slanino: špeh, salame in to na drobno in na debelo.

Cena zmerna, postrežba točna.

Za bolehe na pljučah, v vratu in goltancu in nadslišnje ljudi!

Kdor se hoče za vselej znebiti pljučnih in goltancnih še toliko trdovratnih boleznij, potem nadeje, če je še tako zastarela in navidezno neozdravljiva, naj pije **A. Wolffskyjev čaj** zoper kronične, pljučne in vratne bolezni. Na tisoče zahvalnic zajamčuje veliko zdravilno moč omenjenega čaja. Zavoj za dva dni stane 75 kr. Knjižice zastoj. — Pristen samo pri **A. Wolffskyju** v Berlinu 37, Weisenburgerstrasse 79.

Češka čokolada

in češki kakao

so najboljši.

V Gorici je prodajajo: Kopač & Kutin, G. Furlani, P. Glesig, St. Paulin, Dom. Pardon. Zastopnik: **G. Barazzetti.**

Peneči bomboni.

Najfinejše orijentalne slasčice. — Fondants in čokoladne bombone pripravila prva češka tovarna orijentalnih sladčic in čokolade

A. Maršner

Praga, Kral. Vinarstva, Češko.

Tovarna pohištva

FRANCO PAVŠIČ,

Gorica, Šempeterska cesta št. 9,

izdeluje najzanesljivejše in najtrajnejše izdelano pohištvo po zmerni, pošteni, dela povsem vredni ceni.

Posebno priporoča opravilo za

spalne in jedilne sobe

za salone in pisarne.

Kupuje orehova debela, prodaja orehove obkladke (rimeše) itd. itd. itd.

Ugodni plačilni pogoji!

Vsaka naročba se izvrši v najkrajšem času.

Edino pristni **BALZAM**

(Tinctura balsamica)

se dobiva na debelo in na drobno in postavno dovoljeni in pri kupiškem sodišči vpisani

tvornici balzama lekarnika **A. THIERRY** v Pregradi pri Rogatecu.

Pristen samo s to. pri trgovinskem sodišči vpisano zeleno varstveno znamko.

Vsa opravila mojega balzama je pod postavnim varstvom za uzore.

Najstarejše, preskušeno, najcenejše in najprejše glavno ljudsko sredstvo za vse prsne in pljučne bolezni, za kašelj, irkelj, želodčni krč, če jed ne diši, proti slabemu okusu, zapornej sapi, riganju, zgagi, napenjanju, zaprtosti i. t. d.

Kjer ni zaloge, naj se naroči neposredno pod naslovom: **Tovarnica balzama lekarnika A. Thierry v Pregradi pri Rogatecu.**

Poštno prosto s zabojem na vse avstro-ogrske pošte stane:

12 malih ali 6 velikih steklenic 4 krone,

60 malih ali 30 velikih steklenic 13 kron.

V Bosno in Hercegovino 60 vin. več.

Proti kvariteljem in posnemovalcem kakor tudi prodajalcem takih panarejanj postopam na podlagi zakona za varstvo znank pravnim potom.

Edino pristno mazilo iz vrtnic.

(Balzam-mazilo ex rosa centifolia.)

Vzbuja sedaj največjo pozornost. — Ima veliko antiseptično vrednost. — Deluje jako uspešno proti unetju. — Napravi uspeh ali vsaj poboljša in olajša bol pri še tako zastarelih boleznih, poškodovanih in ranah. Manje kot dva lončka se ne razpošilja in sicer izključno le proti predplačilu ali povzetju. S poštnino, spremnico, zavojem i. t. d. staneta 2 lončka 3 krone 40 vinarjev.

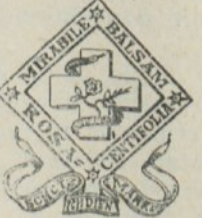
Svarim pred kupovanjem brezuspešnih panarejanj in prosim dobro paziti, da je na vsakem lončku vžgana gornja varstvena znamka z trdko „Lekarna k angelju varuhu A. Thierry-ja v Pregradi“. Vsak lonček mora bit zavil v navod o porabi z to varstveno znamko. Proti kvariteljem in posnemovalcem, kakor tudi prodajalcem ponarejenega mojega, edino pristnega mazila iz vrtnic postopam pravnim potom. Kjer ni zaloge, naj se naroči neposredno pod naslovom: **Lekarna k angelju varuhu in tvornica balzama A. Thierry-ja v Pregradi pri Rogatecu.**

Razpošilja se izključno le proti predplačilu ali povzetju zneska.

Da se zabrani vsaka prevara, imam sedaj to postavno vpisano znamko.

Proti kvariteljem in posnemovalcem kakor tudi prodajalcem takih panarejanj postopam na podlagi zakona za varstvo znank pravnim potom.

des **A. THIERRY** in **PREGRADA**